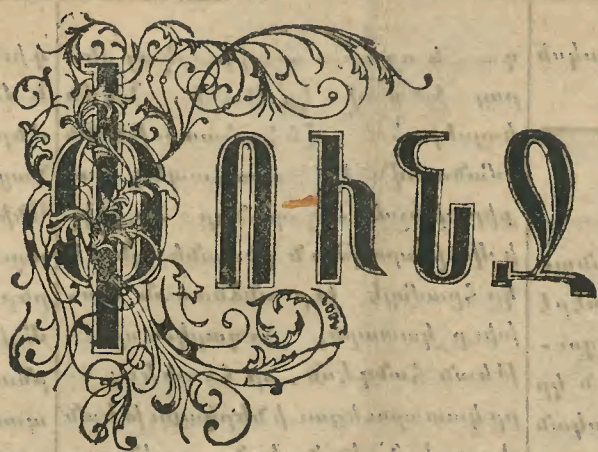

Փողեզը ըստ ԲԱՐՍԻ օրոյը կը կրտստարարուի : — Տարեկան
բաժանորդագրութիւնը եւ երկու ան արժանի ԲԱՐՍԻ կանխիկ
գումարէն : թիկ մայրաքաղաքիս եւ իւր արտաքինացեալ եւ
թիկ գաւառացի համար : — Վեր եւ երկու անգամ համար այ բա-
ժանորդ կը կրտստարարուի : — Հատը 40 փարայ եւ եւ կը գտնուի
մասնաւորապէս Պատեհ Գորտեհ Զրաւմանու եւ գրաւմանու Պո-
ղոս եւ Յանքար արդայից խանութները : — Գումարեցման տողը
3 դրարուց եւ մեկ անգամիւ համար : — Բաժնի անձանց կը կրտս-
տարարուի անգամներու համար :

Առ Տիօրեցի-Տէր Հ. Ս. Ալադճեան

Պարզ-բազար Նափե-Հան Բալուկ-Փազար 16

Թիւ 2435

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

1894 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 19

ԽՍՐԱՊՈՒԹԻՒՆ ԳՈՒՆԵՐԻ

Բնութեան ժամանակ :
Գարնարը ի Կ. Պոլիս եւ ի գաւառացի
ուրեք ուրեք գանգամներ կան
թիւ թաղական խորհուրդն : Գար-
նարին հոգաբարձութիւնն եւ
կամ անգլիացիք եւ այլն, զգա-
կար ընթացիկ մէջ չեն գտնուի,
անկողնի մէջ անհոգ են եւ ըստ ար-
ժանեցն չեն կատարեր իւրեանց
պաշտօնն ու պարտաւորութիւն-
ներն :

Այս գանգամներն կը յատին
ընտրութեան անկաւ ժամանակ
եղբայր, քննարկեալ եղբայր, եւ ի
պաշտօնն իւր ընտրութեանց ժամա-
նակ յանգեալ կամ գիտութեամբ
եւ կամ ներգաւթու ու շահաւէտ
անձանց ստորագրել ի միտացու-
թիւն կը արտին քննարկութեան
եւ դարձեալ պետք եղած ազգաբ-
նութեամբ ու խոհանարութեամբ
չկատարուի ընտրութեան, եւ ի
պաշտօնն կը բարձրանան կեղծու-
թեամբ անձինք, անարժան ու
պակաս մարդիկ ի վնաս թեմական
գործոց եւ հաստատութեանց :

Դժբաղդաբար մայրաքաղա-
քայիս այս ծայրագոյն դեղծ-
ման օրինակ կը լինի յաճախ :
Կը բաղձար որ ողջախոհութեամբ
ու անաչառութեամբ կատարուին
անձնիկայ կարեւորագոյն ընտ-
րութիւնք, ամենայն լրջութեամբ
առաջի աչաց ու խղճի բերուի
իրեն ընտրելի ներկայացեալ ան-
ձանց անհատական ու հանրային
կենաց բովանդակ վիճակն : Զը-
խաբուիք կեղծութեան քնն-
արկութեան ցոյցերէ, կարեւոր-
ութիւն չտանք որեւէ թեթեւ-
թեան :

ԹՂԱՍԻՑՈՒԹԻՒՆ ԳՈՒՆԵՐԻ

Սուլաւա (Ասորիս) . 1 Նոյ-
1894 . — Ասորիսի Պատգամներ
երկը Սուլաւա քաղաքի մէջ
գտնուած Լուսնաբաշտի Ազգի
Հայոց գաղթականութեան Ազ-
գայականութիւնը եւ իւրաքանչեւ
հայ հոգաբարձութեան յայտ
առնեն թէ ունին յոյժ մեծ պիտ-
ուականութիւն ու չիմ եւ զուարթ
Քահանայէ մը կամ թէ վարդա-
պետ մ'ալ կրնայ ըլլալ : Սիւլայ
թէ ուղեւորն այս է որ նախ եւ-
րոպական ձեռն Աշխարհիս աղետ-
ութիւնները ճանչցող մը ըլլայ զիտ-
եական, պարզեալ, ու անսօք
Անձ մը, եւ Աստուածաբան : Նաեւ
ամենէն առաջ այս որ եւրոպայի
ընտրութեան տեղեակ արժող ատմային
կարգի Գերմաներէն համար կը
փափարարուի : Բայց եթէ չեւ, նոյն
էն թիւը գտնէ Գաղթականներէն զիտ-
եալ : որ տեղեկ հանգամանայ
եւ ողբալին համարուող ներկայ-
ցող մը Ազգին կարենայ ըլլալու
օտար Ազգերու գիմայ : որու հա-
մար յիշեալ Ազգայականութիւն

նայ կը առաջարկէ խոստանալով
նախ օրոյն թիւ 2000 մինչ 2400 ֆրանկ ու-
նա հետեւ բնակարան մը բնու-
կելու համար : եւ երբեք բոլոր
կեցութիւնը իր ինքնուրուշ ըստ
մերս Հայ Ազգիս հին սովորու-
թիւններուն վերաբերեալ : բայց
միանգամայն կը խնդրէ որ օր ա-
ռաջ ըստ այ մեր գրեցող հարմ-
մատ գտնուող Պատեհի Մեծը
որ ունի գրաւման թիւներ եւ բո-
հանգութիւնք ասոր համար, նոյն
առանց ու ինքնուրուշ բարեկամ-
նայ Ազգ անկէ այս հասցեով
Warteres Garabed Rittore von
Prumli Armen Cultus Pr-
aesident Suezava Bucowiana
Austria միտուող խրկելով չունե-
ցած վիճակներու նոյն ցոյցեր-
ով թէ որ տեղեկ է եւ թէ որ
դարձեալ Աշխարհիս երկը :

Սուլաւայի հայոց Ազգային
Հոգաբարձութիւնն
Ապրիլ 12 Նոյեմբ. 1894 .

Պոլսու . 12 Նոյեմբ. 1894 . —
Քոյեբաւն . — Պոստեան . — Պաշ-
տօնաւան քաղաք . — Կոստան . —
Ինչպէս ամէն կրօնական հասո-
րակութեանց աղօթական խրկելու
նայ Ազգիս տեղեկ Ս. Աստուածա-
ծնայ եկեղեցւոյն մէջ անցեալ շաբ-
թու ամէն երեկոյ աղօթքներ կար-
դացուեցան ծանօթ հիւանդու-
թեան անհետացման համար : Տեղ-
այս հայ հասարակութեան ջեր-
մեանցութեան վրայ գաղափար
մը ունենալու համար կը բաւէր
այդ երեկոյներէն մին եկեղեցին
գտնուի : Կանգնելու իսկ տեղ չէր
մնացած : Արարողութեանց ատեն
սղարկութեան ժամանակ միտք
եկաւ : Բարեկամ անառակ մ'էն կը
սիրելի անկողնէն ու ինքն առա-
ժօտներն մայրս միշտ ջերմեանդ
կին, կիսակէ առաժօտներ եկե-
ղեցի կերթար : Ի դարձին զիտ ան-
կողնայ մէջ գտնուիլ՝ քա բառե-
րով իր վիշտը կը յայտնէր : « Եր-
բայ, ինչպէս այդպէս անտարբեր
ես եկեղեցւոյ մասին : ամբողջ թա-
ղեցին ու ընկերներդ եկեղեցին
էին : ասեղ ձեզի՛ր՝ դեռ չէր ի-
նոր » : Արդարեւ Պոլսոյի եկե-
ղեցւոյն մէջ ալ նոյն երեկոյները
անկողնայ ձեզի՛ր՝ գտնուիլ չէր ինչ-
քան : Ի յայտնի շահակար արա-
րողութեանց կարծիք չէր որ ամե-
նէն անտարբեր մարդն կրօնական
եւ անկողնայ չիտուէր : Անձ
Յովհաննէս Էփէմիոս Պոստեան
գաղափար երեկոյն թեան ծայրակ-
ցեցաւ : եւ որքան յուզի չեղանով
արտասանեց վերջին « Փառք քեզ
Տէր Աստուած մերս » : Երբ ժա-
մերգութիւնն աւարտեցաւ, յամբ
բայելով մօտեցայ իրեն, եւ շնոր-

հատեցի վերն եկեղեցւոյ արտ-
րողութեանց եւ շարականներու այն-
քան համար թիւն ունենալուն, մա-
նաւոր կենդանի օրինակ մը առ-
կան մեր նորեկներուն, որք ե-
կեղեցւոյ մէջ գաղթական ընկեր-
ստորութիւն կը համարին : Պո-
ստեան Յովհաննէս Էփէմիոս հա-
մարկելի անձնաւորութիւն մ'է :
Պոլսոյի մէջ նշանաւոր է իւր առ-
դարձեալ, գրեմով եւ մանաւանդ
արտաւորութեամբ : Ատենապետ է
գաւառական Աստուածական խոր-
հորդոյ եւ ատենապետի թաղա-
կան պատու արժան խորհուրդ :
Աւարտելու մասին տաճարին եր-
կին, կորովի փոքր խորհուրդներու խաչ-
կաններն, որք իւր իսկ քաղկէն կա-
ռուցանել կրտսար : Անցեալ
հինգ շաբթի տեղի ունեցած կա-
ռուարական պաշտօնատան բաց-
ման հանդէսն, որ խորհուրդ վի-
ճակի մէջ լինելուն մեծ նորոգու-
թիւն մը եղած էր : Այսպէս
ղեկուեցան, եւ աղօթքներ եղան
Վեհ Սուլթանի թանկագին կե-
նաց բարօրութեան համար : Հա-
ւելուած էին ամէն հասարակու-
թեանց պետերն, հիւանդանոցներ
եւ տեղեկ երեկոյն, Հայոց կող-
ման ներկայ գտնուեցան առաջ-
նորդական փոխանարդ Տ. Յար-
թիւն առաջ քահանայ եւ լուսա-
րարապետ Տ. Մեքարայ Հայր :
Այսօր ինն օր է որ բաւելայէ բը-
նու գեղեցիկ Արդարեւ ի Պը-
րուսա, ինչպէս ի Կ. Պոլիս եւ ուրիշ
տեղեր, ուր որ այցելեցին այդ ա-
ղետաբեր միջոցներն, մեծ աւե-
րում չկրցան գործել շնորհիւ
Վեհ Սուլթանի արթնուն հոգա-
լութեան եւ իմաստուն հրամա-
նաց : Կոստան, Աւերաբ չեմ
համարի որ գեղեցիկ մը ծանօթ-
ցընել աղետ ընթերցողացդ : Պը-
րուսայի հայոց Բէհեան է Զարա-
րիս աղայ : 75 տարեկան, աշխա-
տասէր ու բարեպաշտ անձ մ'է :
աղային շնորհիւ կապրիմ կրօն, սա-
կայն սղային վրայ երբեք բեռ չէ :
ըստ որում իւր աշխատութեամբ
շահած գրեմէն կրօնի գումար մը
աւելցուցած է խնայողութեամբ :
Ահա իւր կտակագրին պատճենը,
որ վաղը պիտի վաւերացուի թա-
ղական խորհուրդին մէջ :

« Երբ մեռնեմ, իմ ունեցած
փոքրիկ հարստութեան կը թո-
ղուի »
Օտմ. Լիւր

20 Եկեղեցւոյ
20 Աղբառաց հոգաբարձու-
թեան (որոյ հիմնադրու-
նէն մին է)
20 Աստուածաբանաց ընթեր-
ցարանի
40 Քահանայից գաւառ
5 Տաներէց քահանայիս
5 Ժամանակներու, լուսարա-
րի եւ դարաց :

Ահա օրինակի բարեպաշտու-
թիւն մը : Նշանաւոր միթէ գանձա-
նակին մէջ երկու լուսայ ձգող
այլի կնիք, որուն թիւը հարուս-
տին շատէն աւելի համարեց Յի-
սուս : « Ղի արկ գոյիւ չափ գեղե-
նելու իւր » :
Պ.

Մաշաճիւ . 24 Հոկտ. 1894 .
— Սահյոյ 13 ին գիշերի ժամը 8 ին
ատեններն վախճանեցաւ տեղեկ
մայր եկեղեցւոյ առաջ քահանայ
Տ. Գրիգոր Հակոբակեան, յետ
երկար ժամանակեայ հիւանդու-
թեան, եւ նոյն օրը մեծ շքով կա-
պարուեցաւ յաղարկաւորութեան
հանդէսն : Հանգուեցաւ ծերունի
քահանայն կրօնի ու եկեղեցւոյ
կան արարողութեանց շատ նա-
խանձանդիր էր : Կնիքն ու մեծ
խորանցում յառաջ կը բերէր, ե-
թէ պատահմամբ աւելի պատշաճի
շարական մը, աւետարան մը կամ
մաղթանք մը ժամերգութեան
պահանջ լինէր : Այսպէս լինէր
կրտսար ըստ Աւետարանի թէ « մի
գիտացե՛ք ալ քո գին՝ գործէ ձախ
քո » : Յիշեալ նախադասաց համար
ալ միշտ աղօթելով կրէր « Հայր,
թող սոցա զայս մեզս, զի ոչ գի-
տեն զինչ գործեն : Յորենի
գինն գեւ իմ չէ եւ հետզհետեւ
բարձրանալու վրայ է : Առեւտու-
նիկ վիճակի մէջ է : Ստակի
սով կը կաշկանդէ զմիտուրդն :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տիգրանի վիճակին առաջնորդ-
ներ . Տ. Գեորգ Եպիսկոպոս Սու-
րենեան՝ ԼՂՄիմաճին կողմանէ Գե-
որգապետի երթալով՝ ներկայ
գտնուեց Եպիսկոպոս Գ. Կայ-
սեր յաղարկաւորութեան հան-
դիսին :

— Պոլսոյի առաջնորդ Գեորգ
Տ. Բարթոլոմէոս Արքեպիսկոպոս
ի շնորհաւորութիւն գնաց տե-
նորդները պատրիարքական տե-
ղապոսն յառաջ նախապէս միտ-
ուապօղան Պոլսոյի, որուն ծա-
նօթ էր ի Պոլսոյ պաշտօնավարու-
թեան առթիւ : Ս. Կոստանայէ
ալ փոխադարձաբար այցելեց տե-
նորին Գեորգապետութեան :

— Պալքէսի առաջնորդա-
կան տեղապահ Գեորգ Տ. Յովհան-
նիս Բարթոլոմէոս Եպիսկոպոս
ի Պատրիարքական փոխանորդ գնա-
ցած չէ Պոլսոյ նկատելով որ այդ
անուամբ պաշտօնավարութեան
գէժ զիտուրթիւնը կուզան ան-
տի :

— Մարտիկան Գեորգ Տ. Տիմո-
թէոս Սրբազան որ ժամանակէ մը
հետեւ Պալքէսի կը գտնուէր ան-
նոկան գործոց կարգադրութեան
համար, երկուշաբթի վերադար-
ցաւ :

— Կրօնական ու Բարեպաշտ
ժողովը չորեքշաբթի խառն նիստ
ըրին : Վարժիկայ խորհուրդանի
մէջ :

— Միացեալ Ընկերութեանց
տարեկան պարահանդիսին համար
պատրաստութիւնը սկսած են ար-
դէն : Աստուածական խորհուրդն,
վերջին նստին մէջ, ըստ յանձ-
նարարութեան խառն ժողովը
ընենով ընկերութեան նախա-
կան վիճակն, տեսաւ արտաքոյ
կարգի հաստի մը անհրաժեշտ
պէտքն, եւ ըստ այնմ տեղեկա-
գրեց :

— Ինչպէս Սամաթիոյ նոյնպէս
եւ Գումրակի մայր եկեղեց-
ւոյ թաղական խորհուրդն Պատ-
րիարքարանի միջոցաւ կառավա-
րութեան հրամանը կը խնդրէ
վարժարանայ ի նպատակ վիճակ-
անութեան համար, ի պատրաս-
տի ունենալով աշակերտահաց
ղանաղան ձեռագործներն : Ա-
ստուածական խորհուրդն ի ընդ-
նախնայ այս երկու թաղերու
վարժարանայ նիւթական վիճակն,
որ երկրաշարժին պատճառաւ ան-
ձուկ վիճակի մէջ կը գտնուի,
պէտք եղած տեղեկագրին յղեց :

— Երուսաղեմայ Պատրիարք
Ամեն Տ. Յարութիւն Ս. Հայրն
քանի մը շաբթի հետեւ Յովհան-
նի կը գտնուի օգտախոսութեան հա-
մար :

— Բարձրանալով Սապետ Զուռ-
նաւորութեան մը ծանուցել է Պատ-
րիարքարանի թէ, 100 իրայի
գումար մը Պատրիարքարանի տը-
րամագրութեան ներքե կը գնէ,
պայմանաւ որ տոկոսաբեր արծե-
թալ վիճակ գնէ կամ ո՛րեւէ կերպիւ
շահագործէ, եւ 10 տարին անգամ
մը՝ եթէ հարկ լինի, նորոգել կո-
ղակցին եւ իւր անուամբ Շիշիկ
գերեզմանատան մէջ կառուցած
դամբարանը, նորին Աղետութիւ-
նին միանգամայն իւր բոլոր գիր-
քերն նուիրել եւ ազգային մատե-
նաբարանի :

— Տիգրանի վանք եկեղեցւոյ
մէջ, հրամանաւ ԼՂՄիմաճին, ամէն
երեկոյ հոգեհանգստեան պաշտօն
կը կատարուի հանգուցեալ Զա-
րին համար :

— Պատրիարքարանէ .
« Տիարաբարձէն հնոգօրեայ ճա-
նապարհաւ հեռի Գումրակ Բարեպաշտ
գիւղացի կարապետ Մարտիկ
Թուրքահան անուն մի ազգային
անցեալ Յուլիս 26 էն ի վեր ան-
յայտ եղած է :

« Յիշեալն քոսն եւ հինգ տա-
րեկան է, գիւղացի ցորենագոյն,
անհասաւ : Հատկաւ հիւանդ
անաշույ, եւ արուհտիւ հոգա-
գործ :

« Կը յանձնարարուի արդոյ
ազգայնաց, որ եթէ երբեք յիշե-
լոյն ո՛ր, ողջ կամ մեռեալ լի-

նեւու մասին տեղեկութիւն ունին, հասին Պատրիարքարանիս ծանուցանել ի գիտութիւնս : »

— Սոյ կաթողիկոս Տ. Մըկըրտի Սրբազան՝ որ, ինչպէս յայտնի է, ի Հալէպ կը գտնուէր ժամանակէ մը հետէ և անկողնոյ կը ծառայէր ծանր հիւանդութեամբ, վախճանէր է 73 տարեկան հասակի մէջ : 1860 ին եւպիսկոպոսական կարգ առած էր մեծայիշատակ Մատթէոս կաթողիկոսէ, և 1868 ին ընտրուած էր ի կաթողիկոսութիւն Սոյ, Պատրիարքարան իմանալով՝ հեռազրեց արժանաւայել չքով կատարել յուղարկաւորութեան հանդէսն, և հակել կաթողիկոսական գոյնը :

— Խառն ժողովն չորեքշաբթի աւուր նստին մէջ վաւերացոյց Թէքլիտաղի Բաղաբական ժողովոյ ընտրութիւնն :

— Խաղաղի Գալֆաեան որբանոցի վերադառնալ երանուհի մայրապետ Յովհաննէսեան առաջադրեր է՝ ինքնին սպառնալազրել տալ 50000 ֆրանկի, պայմանաւ որ՝ յետ մահուն, նոյն դուստր տրուի Որբանոցին : Երանուհի մայրապետ գործադրելով այս առաջադրութիւնն, արգարիս անձնութեան գործ մը կատարած կը լինի : Որբանոցին մայրապետին անգուռ ու անձանձիր գործունէութիւնն ու հոգածութիւնն ամենայն շնորհակալեաց արժանի է :

— Հինգշաբթի Օրթագեղ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ կատարուեցաւ հանգուցեալ Արզուման Էֆէնտիի ամուսին Տիկին Խսկուհիի յուղարկաւորութեան հանգէսն : Հանգուցեալն իւր որդւոց Արզուման և Ժիրայր Էֆէնտիներուն յանձնարարած է իւր կըտակին գործադրութիւնն, որով կը նուիրէ իւր անդանոցին՝ 100 օսմանեան ոսկի : Օրթագեղի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ երկուսենեակ, որք կը գտնուին Մեծ Նոր խանը, և որոց եկամուտը տարեկան 2520 դրուշ՝ պիտի յատկանայ ամէն տարի Օրթագեղի եկեղեցւոյ մէջ Գիւտ Խաչի տունին Պատարագ մատուցանելու հանգուցեալ Արզուման Ստեփան Էֆէնտիի, կոտակարար տիկնոջ և իւր եղբորն հանգուցեալ Թաթհանէան Սարգիս Էֆէնտիի հոգւոյ համար : — Երանուհի ամուսական 700 դրուշի վճարումն, որոյ 250 դրուշը տարի կնոջ մը յատկացած է, և 450 դրուշն երեք որբ աղջկանց Առաքիլն պիտի ստանայ այդ գումարը մինչև մահն : Իսկ միւսները մինչև որ 25 տարեկան ըլլան, պայմանաւ որ այս ժամանակամիջոցի մէջ միշտ անբարի կեանք վարեն :

— Պատրիարքարանի մարդահամարի գիւնարի վիճակագրութեանէն կրնանք տեսնել որ տարւոյս առաջին վեցամսէի մէջ ի Կ. Պոլիս 695 Հայք ծնած և 1006 Հայք վախճանած են, որոց (վախճանելոյ) 216 ը պանդուխտը են : Պատրիարքարանի մէջ մարդահամարի գիւնարի հաստատութեան (1792 թ Մարտ) մինչև տարւոյս Յունիսի վերջը, այն է՝ 28 ամսոյ մէջ ի Կ. Պոլիս 2937 Հայք ծնած և 4189 Հայք վախճանած են, թէ՛ բնիկ թէ՛ պանդուխտ, Հետեւաբար Կ.

Պոլսոյ Հայոց թիւն կը պակսի տարուէ տարի :

ՆԵՐՓԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օգոստ. Սուլթանն իմանալով որ՝ Վոսփորի Պէօլիքաթէրէ գիւղի բնակիչք ջրոյ նուազութեան պատճառաւ նեղութիւն կը կրեն, հրամայեց՝ իւր անձնական ծախսիւր ջուր բերել ի գիւղն, մերձակայ Գոճա-Թաշ ըստած տեղէն :

— Մայրաքաղաքի մէջ երբեմն Լա Թուրքի անուամբ հրատարակուող և ապա խափանեալ գաղղիարէն լրագրի արտոնուէր Պ. Զիքաիի Օւխան անուն լրագրի մը հրատարակութեան արտոնութիւն տրուեցաւ կայսերական հրամանաւ :

— Պէյրութի նախկին կուսակալ Իսմայիլ Բէմալ պէյի համար 6000 զուրուշ ամսաթոշակ որոշուեցաւ :

— Ըստ կայսերական հրամանի, ծածկեալ հնութիւններն կառավարութեան ծանուցանողին պիտի տրուի այսուհետեւ՝ հնութեանց արժէքին 100 ին 20 ը :

— Ի պաշտօնէ կը հրատարակուի թէ՛ Պէյրութի կուսակալութիւնն հեռագրով կը հաստատէ որ Մէրճիւնէն Պէյրութ երթալու ատեն սպանեալ քրիստոնէին ըսպանիսն ո՛չ թէ Տիւրքիք են, այլ քրիստոնէաց ջորեպանն ու նորա ընկերն, ինչպէս վկայած են մէկ յոյն և մէկ պապական քրիստոնէայք : և թէ՛ ջորեպանն բռնուած ու դատի ենթարկուած է, և ընկերն ալ գտնել կը ջանայ տեղական կառավարութիւնն :

— Գարձեալ՝ ի պաշտօնէ կը ծանուցուի թէ՛, ամսոյս 8 ին գիւղերի ժամը 4 ին, Ատանայի Գալֆաթիւսը չուկային մէջ վերելալի մը (աթթար) խանութէն հրդեհ պատահելով՝ 1 պանդուշ, 2 վուս, 3 տուն և 48 խանութ այրեցան : Թէ՛ քննութիւն բացուած է հրդեհին պատճառն ըստուգելու համար : և թէ՛ Օգոստ. Սուլթանն 130 լիրա չնորհեց հրդեհէն վնասեալ կարօտեաց համար, և հրամայեց որ բաւական դուստր մ'ալ նպատաստուոր յանձնաժողովն զրկուի :

— Կրթական պաշտօնատունը՝ Թուրքերէն լեզուի ուսուցման համար գաղափարքը կը պատրաստէ, որք պիտի գործածուին ընդհանրապէս մահմետական և ոչ-մահմետական վարժարանաց մէջ :

— Գասթաֆուսի վերադարձութեան դատարանի նախորդ ընդհանուր դատաւար Հաֆիզ պէյի համար՝ 1300 դրուշ ամսաթոշակ որոշուեցաւ :

— Սիւրէյեալ Կաշա՝ կոյսերական պալատան գիւնարան (պաշ ըրաթիւ) կիւրակէ ժամը 7 ին ատեններն ի նշան թաշ ապարանքին մէջ մեռաւ, 51 տարեկան : Նոյն օրը առտուտուն, տակաւն ապարանքին մէջ, սակաւ մի անհանգստութիւն զգալով՝ իսկոյն կոչել կուտայ տարթոր Զամպազ փաշան : Կարեւոր դարմաններն ընելով բժիշկն՝ հանգստանալ կը պատուիրէ և կը մեկնի : Երաւայնորիկ՝ Սիւրէյեալ փաշա ճաշարանի ինքնու համար հաղուելու ատեն, վրան թաղկացումն կու-

գայ և ապա արագ բաղկաց վերայ լինալով կը մեկնի : Նորին կայսերական վեհապետութիւնն իմանալով՝ թիկնապահաւոր ճաշարի փաշան ապարանքը կը զրկէ ի միջիմարութիւն ընտանեացն, և կը հրամայէ իւր անձնական ծախսիւր կատարել յուղարկաւորութեան հանդէսն, որ հետեւեալ օրը կատարուեցաւ ի ներկայութեան վարչական՝ կրօնական ու զինուորական աւագանոյն և պալատական մեծամեծաց, յորս կը գտնուէին Բորթուկալ Միքայէլ փաշա, Մագսուտ Սիմն պէյ և Ունճեան Արիկ Էֆէնտի : Գաղաղ չըջապատած էին պալատական սպասաւորք, զինուորք, ժանտարմար, ոստիկանք : Մարմինն Սուլթան Մահմուտի գամբարանին մէջ ամփոփեցաւ : — Վախճանեալ յառաջագոյն անդամ էր Տէֆթէրը Խաֆանի վերատեսչութեան ժողովոյ : ապա նոյն ժողովոյ նախագահ և նոյն ճիւղին վարչութեան վերատեսչ էր Պ. ի վերջոյ՝ պալատան գիւնարան, և ինն տարի յառաջ՝ յաստիճան վեղիւրութեան բարձրացաւ : Ունէր Օսմանիյէ ու Մէհմուդիյէ ականակուած պատուանշաններն, ի միջիակի ոսկի ու արծաթ շքադրամներն, Լիւյազաթ ոսկի, Արուեստիք ու Կիրիտ ոսկի շքադրամներն :

— Իւրիւրակի (Գայեթի) և Տէմիր-Բէօյի մէջուղը, նախորդ ամսոյ 28 ին, 12 հոգիէ բաղկացեալ աւազակախումբ մը ուղևորաց վերայ յարձակելով՝ մէկ քանին թեւէ ու գլխէ միւրաւորելէ ետքը, 400 լիրա և ձի մը յափշտակեր փախեր են :

— Այսթէֆանոս գիւղը տան մը մէջ վառարանը չըլելով, սոցայ մը կէս մէջքէն վեր այրեր ու մեռեր է :

— Գանտէրէ գաւառակի ըր-նիկներէն աւազակի մարդ մը լուր հաներ է թէ՛ 30 տարի յառաջ Յիլէի կողմերն աւազակը և այլք 180000 լիրա թաղած պահած են, և ի թէ՛ ինքն զուրկ չլինէր աչաց տեսութեան, պիտի կրնար ցուցնել գանձուն ճիշդ տեղն : Այս լրոյն վերայ՝ բազումք սկսեր են պեղումներ ընել աստ անդ :

— Տրապիզոնի նահանգին մէջ Կ. Պոլսոյ երկրորդաթէն վնասեալ կարօտեաց ի նոյնստ հանգանալութեան գումարն՝ մինչև ցարդ 135 հազար դրուշ անցած է :

— Այնորտի վանքերէն մինչև ցարդ 500 լիրա զրկեր են Կ. Պոլսոյ Հէյալէի կղզւոյ յունական աստուածաբանական վարժարանի վերաշինութեան համար :

— Ի Սէլանիկ և ի Ֆիլիպէ՝ երկուշաբթի առաւօտ ուժգին դեռնաշարժ պատահեր է :

— Կիպրոս կղզւոյ մէջ նախորդ ամսոյ 31 ին պատահած սոսկալի փոթորիկն վրայ մանրամասն ծանօթութիւնք հասած են : Նախ փոթորիկը բոլոր, ապա յորդառատ անձրեւով խառն և հաւկթի ու ընկուղի մեծութեամբ կարկուտ տեղալով՝ երկար ժամանակ չարունակեր է : Կորիկ ու Տէրին-տէրէի ջուրք յորդեւով՝ Լիմասոն

գիւղաքաղաքի բոլոր փողոցներն և մանաւանդ ստորին տեղերն խոտեր, և գարաւոր ժամանակէ մը նոցած քարեայ կամուրջն, Սէնթ-Անթուան եկեղեցին և բազմաթիւ տուն ու խանութ քարուքանդ ըրեր են : Սէնթ-Անթուանի համայն տուններն ուղղուելուն համար բնակիչք երգիւրն ու ծառերն ապաստաներ են սարսափով : Գիւղաքաղաքին դուրսն Զիֆթիլիքաթ ըստած տեղին պարտէզը ալ ապականեր են : Մահմետականաց թաղին մէջ բազմաթիւ բնակարանք յաւերակ դարձեր են : Մահմետական տան մը մէջ ապաստանեալ 14 անձանց 7 ը նոյն տան փլատակաց ներքե քնացեր, և մաքսատան քարտուղար Հիլմի ու քաղաքապետութեան քարտուղար Բայիֆ Էֆէնտիներուն կանայք ջրահեղձ մեռեր են : Ուրիշ կողմեր ալ շատ շէնքեր կործաներ, և մը նոցեալք անրանկելի եղեր են : Կործանեալ շէնքերուն մէջ կան 2 եկեղեցի, 3 պանդուշ և 1 հիւանդանոց : Մինչև նոյ՝ 2, ջրոց մէջէն 15 մահմետականաց և 7 ըր-րիստոնէից գիւղք հանուեր են : Վաճառականի մը կինն, որդին ու սպասուսը ջրահեղձ եղեր են : Միայն պառաւ մայրն աղատեր է : Անանոց ալ մեծ կոտորած եղեր է : Ոչ ոք կրցեր է օղնել ուրիշն, ճատ ծանրաբէն կահկարասիք, զգեստք, գաշտակը և այլք ջուրերէն մզուեր, և մեծաքանակ արմարէք շտեմարանաց մէջ հեղեղներէն չքացեր են : — Օգոստ. Սուլթանն 200 լիրա չնորհեց կարօտ ուղղելոց, և հրամայեց՝ 200 լիրա ալ կառավարական գանձէն զըրկել :

— Կիպրոս կղզւոյ Լարնակա գիւղաքաղաքի մէջ անցեալ չորեքշաբթի կախուեցաւ եւրօրի անուն աւազակ մը՝ որ կղզւոյ մէջ բազում օճիկներ գործած և բռնուած չէր, և քանի մը ամիս առաջ Գալֆաթ կղզւոյ մէջ ձերբակալեցաւ :

— Մէրսինի մէկ գիւղին մէջ նորակառուց տան մը վրայ հողով ծածկելու ատեն, տունը վերէն փլատակաց ներքե երկու գիւղացիք մեռեր են :

— Իզմիրի նահանգի Այոլն քաղաքի եւրպաշը թաղի բնակիչներէն Ֆիլիքի անուն 55 տարեկան չուխայալաճառ մը՝ իւր սեպհական պարտէզն 130 լիրայի վաճառեր և գրամն աւեր է : Եւ որովհետեւ հիւանդ է եղեր, ամսոյս 8 ին երեքշաբթի կառավարական պաշտօնեայք տունը հրաւիրուեր են՝ փոխանցման գործողութիւնը կատարելու համար, Պաշտօնեայք տունը երթալու ատեն, Ֆիլիքիի որդին Տիմիթիք ընդառաջ երթալով՝ հայրս մեռաւ ըսեր է : Տիմիթիքի տղըթոր Գոմիանոս Էֆէնտիի ալ ըսեր է թէ՛ հայրս մեռաւ վրէժի վերջին պատճառաւ : Ֆիլիքիի կինն ու միւս որդիք ալ պնդեր են թէ ինքնին սպանեց Տարթիքն քններ տեսեր է թէ մարդուն վրէժն վրայ վերջ չկայ և դանակով մարթուած սպանուած է, և դանակն ալ գտնուեր է արիւնոտ : Եւ ասի հաստատուելով որ Ֆիլիքի սպանուած է, նորա կինն ու որդիք ձերբակալուեր են, և աւելական աստիկանութիւնն ստուգեր է

որ սորա միաբաններ են սպանել զՖիլիքի՝ նորա վաճառած պարտիկին փոխանցման գործողութիւնը պնդելու և պարտէզը ժառանգելու չարամտութեամբ :

— Գոնեայի նահանգի Սէյտի քաղաքի երկրորդական դրամատան համարակալութեան քարտուղար Թիմալայի Իսմայիլ Հաֆիզ գրամատան արկղէն 40000 դրուշ գողցեր փախեր է :

ՊԱՏՈՒԱՆԸԱՆ, ՊԱՏԻՃԱՆ, ՊԱՏՏՈՒՆ

Խարութի կուսակալ կարգեցաւ Տէնիլիքի նախորդ կառավարիչ Պահրի փաշա : — Լիյազաթ ոսկի շքադրամ՝ Կ. Պոլսոյ և արուարձանաց առողջապահական քննիչ Միքալայ Պոնօպլիքի փաշայի : — Սանիյէ Միլիթանայիլի աստիճան՝ Հալէպի նահանգի վարչական ժողովոյ գլխաւոր քարտուղար Մէհմետ Սալի Էֆէնտիի, և Շէրնաքի երեւելիներէն Ազա-սուրպատէ Մէհմետ աղայի : — Սալիսէ՝ Մարտինի հեռագրութեան թղթատարութեան տնօրէն Խամէթ, և Պրուսայի նահանգի գըլլ խաւոր Գոմիսը Արիֆ Էֆէնտիներուն : — Տրապիզոնի նահանգի խաւոր գաւառակի գայմադամ կարգեցաւ՝ Շիրան գաւառակի գայմադամ Մէհմետ Այի Էֆէնտի : — Նոյն նահանգի Շիրան գաւառակի գայմադամութիւնն՝ Խուրայի գայմադամ Այի Րիզա Էֆէնտիի : — Ճիստէի առեւտրական դատարանի նախագահ կարգեցաւ՝ իրաւաբանական վարժարանի չըմանաւարտներէն Շէֆիք Էֆէնտի : — Առաջին աստիճանի Մէհմուդէ պատուանշան՝ Աւստրիոյ երեսփոխաններէն Պ. Արթուր Աբօրթիլի, օսմանեան պետութեան գանձային վարկին զարգացման ծառայելուն համար : — Զորքոյ աստիճանի Օսմանիյէ՝ Վանայ ուսուցման հիւպատոսարանի թարգման Պ. Կարապետ Զիլիկլիօֆի : — Կիրիտ ոսկի շքադրամ՝ Խաթիկ Մախսուսէի տընօրիութեան օգնական ձօն փաշայի : — Երբորդ աստիճանի Օսմանիյէ՝ Կ. Պոլսոյ ոստիկանութեան տնօրէն (բօլիս միտիլի) Հիւնի Էֆէնտի : — Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Սէնիլիկ Բուսուֆաթի համարակալութեան գլխաւոր քարտուղար Էօմէր Էֆէնտիի : — Սալիսէի աստիճան՝ Հալէպի հեռագրութեան կեդրոնական տնօրէն Այի, և գլխաւոր քարտուղար Այի Մուզաֆֆէր պէյերու : — Երկրորդ աստիճանի Մէհմուդէ՝ Վանայ հրաւանատար Միլիթ փաշայի : — Երկրորդ աստիճանի Օսմանիյէ՝ Ճըլալիտի Բէթիլ տնօրէն Պ. Պարնէթիլի երկրորդ աստիճանի Մէհմուդէ՝ երկրորդ տնօրէն Պ. Խամանիլի : — Զորքոյ աստիճանի Օսմանիյէ՝ օսմանեան գրամատան պաշտօնեաներէն Թոդաթեան Յովհաննէս Էֆէնտիի : — Հինգերորդ աստիճանի Մէհմուդէ՝ Պաղատալ քաղաքապետութեան դեպուտոր՝ Յաթուլի, և Ատապալարի քաղաքապետութեան բժիշկ Թէրզեան Անդրանիկ Էֆէնտիներուն : — Իֆթիլիար շքադրամ՝ Վանայ զօրաց չափուններէն Ապաուլազի, տաւանապետ Ապիտի Մէհմետ Շէրիֆի և Այի ստիկանի :

